

PROIECT

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 221/2019, pentru modificarea și completarea *Legii educației naționale nr.1/2011* privind violența psihologică-bullying

În temeiul art.108 din Constituția României, republicată, și al art.7, alin.(1[^]), art.56[^]1 și ale pct. 6[^]1 din Legea nr. 221/2019, pentru modificarea și completarea *Legii educației naționale nr.1/2011*

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. Se aprobă *Normele metodologice de aplicare a prevederilor* Legii nr. 221/2019, pentru modificarea și completarea *Legii educației naționale nr.1/2011, privind violența psihologică-bullying*, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU,

LUDOVIC ORBAN

Anexă

Normele metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 221/2019, pentru modificarea și completarea *Legii educației naționale nr.1/2011*, privind violența psihologică-bullying

Art. 1 Prezentele norme metodologice reglementează modul de aplicare a prevederilor Legii nr. 221/2019, pentru modificarea și completarea *Legii educației naționale nr.1/2011*, privind violența psihologică-bullying și sunt elaborate în temeiul *art. III*, din Legea nr. 221/2019, pentru modificarea și completarea *Legii educației naționale nr.1/2011*.

Art. 2 (1) Bullyingul reprezintă comportamentul abuziv, realizat în mod repetat și cu intenție directă sau indirectă, care duce la prejudicierea fizică și/sau psihică a victimei/victimelor, prin umilire, rănire, persecuție, intimidare sau alte fapte. Acest tip de comportament se manifestă prin forme diverse, putând fi verbal, emoțional/ nonverbal, fizic, relațional inclusiv sexual, deposedare de lucruri și electronic (cyberbullying).

(2) Ca urmare a modificărilor aduse *Legii educației naționale nr.1/2011*, în conformitate cu *art. III*, din Legea nr. 221/2019, în categoria acțiunilor definitorii pentru fenomenul violenței manifestate în mediul școlar sunt incluse și acțiunile privind violența psihologică-bullying.

(3) În sensul prezentului act normativ, tipurile acțiunilor precizate la alin. (2) sunt:

- 3.1 Bullying elev - elev;
- 3.2 Bullying elev - profesor;
- 3.3 Bullying profesor - elev;
- 3.4 Bullying părinte - elev, în spațiul școlii;
- 3.5 Bullying părinte - profesor, în spațiul școlii;
- 3.6 Bullying profesor - părinte, în spațiul școlii,

identificate în rapoartele și cercetările în domeniu, care au stat la baza modificărilor aduse *Legii educației naționale nr.1/2011*, în conformitate cu *art. III*, din Legea nr. 221/2019.

(4) Pentru asigurarea corelării cadrului normativ în vigoare în sistemul educațional din România cu reglementările actuale europene și naționale cu privire la acțiunile de tip bullying, în termen de 60 de zile de la data publicării prezentelor norme metodologice, se vor revizui, modifica și completa următoarele documente de legislație specifică, subsecvente domeniului menționat:

- a) OMEN nr. 1409/2007, privind aprobarea *Strategiei pentru reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar*, cu modificările și completările ulterioare;
- b) OMENCS nr. 5079/ 2016, privind aprobarea *Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar*, cu modificările și completările ulterioare;
- c) OMENCS nr. 4742/ 2016, privind aprobarea *Statutului elevului*;
- d) OMEN nr. 4831/2018 privind aprobarea *Codului-cadru de etică al personalului didactic din învățământul preuniversitar*;
- e) *Legea privind creșterea siguranței în unitățile de învățământ* (Legea nr. 35/2007 completată și modificată prin Legea nr. 29/2010).

Art.3 (1) Tipurile de acțiuni din categoria bullying sunt descrise în anexa nr. 1 a prezentelor norme metodologice.

(2) Tipurile de intervenție ce pot fi realizate în sistemul educațional preuniversitar pentru prevenirea și combaterea bullyingului sunt descrise în anexa nr. 2 a prezentelor norme metodologice.

(3) Procedura operațională privind prevenirea, identificarea și combaterea bullyingului este descrisă în anexa nr. 3 a prezentelor norme metodologice.

Art. 4 (1) Nivelurile la care se realizează intervenția în sistemul educațional preuniversitar pentru prevenirea și combaterea bullyingului sunt: unitatea de învățământ, inspectoratul școlar, centrul de resurse și de asistență educațională-CJRAE/CMBRAE, casa corpului didactic- CCD, și Ministerul Educației și Cercetării.

(2) Intervenția multidisciplinară în situațiile de bullying se realizează interinstitucional, prin acțiunea în cooperare a instituțiilor abilitate – unitate de învățământ, direcție generală de asistență socială și protecția copilului, poliție, etc..

(3) Membrii echipei multidisciplinare specializate, familia și cadrele didactice contribuie la integrarea copilului victimă - martor sau agresor- în unitatea de învățământ, respectând, în toate intervențiile, interesul superior al copilului.

(4) Sesizarea situațiilor de bullying la nivelul unității de învățământ se face către: conducerea unității de învățământ, cadre didactice, consilier școlar, linia europeană de asistență pentru copii 116 111, alte entități cu responsabilități în domeniu.

(5) Potrivit fiecărui nivel de intervenție, se reglementează acțiuni specifice, precizate în procedura descrisă în anexa nr. 3 a prezentelor norme metodologice.

Art. 5 (1) Fiecare preșcolar/elev are dreptul de a beneficia de un mediu sigur în unitatea de învățământ. Acest drept este garantat legal și este asigurat atât la nivel curricular (prin setul de competențe, activități de învățare și conținuturi care urmăresc să susțină respectarea persoanei, nediscriminarea, motivarea pentru învățare și asigurarea stării de bine a preșcolarului/elevului în unitatea de învățământ), cât și la nivelul organizării și desfășurării procesului educațional în unitatea de învățământ (consiliere educațională și asistență psihopedagogică, paza incintei școlii).

(2) Fiecare cadru didactic are dreptul de a participa la activități de formare în domeniul prevenirii, identificării și combaterii bullyingului, ca formă a violenței manifestate în mediul școlar. Acest drept este garantat legal și este asigurat prin programe de dezvoltare profesională furnizate de casele corpului didactic, prin programe finanțate din fonduri structurale, prin programe de tip Erasmus+ și e-Twinning, prin programe de conversie profesională, furnizate de universități, precum și prin alte tipuri de activități de formare continuă.

Art. 6 (1) Inspectoratul școlar este responsabil de asigurarea accesului cadrelor didactice la activități de formare continuă, legal prevăzute, în domeniul prevenirii, identificării și combaterii bullyingului, ca formă a violenței manifestate în mediul școlar, precum și de monitorizarea la nivel județean a programelor/activităților de asigurare a unui mediu școlar sigur.

(2) Unitățile de învățământ răspund, în mod direct, de asigurarea desfășurării procesului educațional într-un mediu sigur.

(3) În vederea creării/ menținerii unui mediu sigur în școală, unitățile de învățământ vor analiza desfășurarea procesului educațional, vor identifica eventualele probleme și situații de risc și vor face propuneri cu privire la tipurile de prevenție și intervenție necesare, pe care, după aprobarea

în consiliile de administrație, le vor transmite inspectoratelor școlare, în scopul avizării și monitorizării, în conformitate cu procedura prevăzută în anexa nr. 3 a prezentelor norme metodologice.

(4) Principiile care trebuie respectate în analiza unui caz cu suspiciune de bullying, semnalat/declarat la nivelul unității de învățământ, și în luarea deciziei de confirmare/infirmare drept caz de bullying, se regăsesc în anexa nr. 4 a prezentelor norme metodologice.

Art. 7 (1) În situația în care, la nivelul unității de învățământ în care au fost înregistrate situații de tip bullying, nu este încadrat niciun profesor consilier școlar (profesor în centre și cabinete de asistență psihopedagogică), conducerea unității de învățământ va notifica inspectoratul școlar cu privire la această problemă și va propune o soluție de rezolvare, cu implicarea tuturor factorilor decizionali de la nivelul UAT pe raza căreia funcționează.

(2) Cadrele didactice din unitățile de învățământ în care au fost înregistrate situații de tip bullying vor fi incluse, cu prioritate, în programe de formare continuă în domeniul prevenirii și combaterii bullyingului, ca formă a violenței manifestate în mediul școlar, finanțate de la bugetul de stat, potrivit art. 111 (e) din Legea educației naționale, nr. 1/2011 cu modificările și completările ulterioare, prin casele corpului didactic, sau din alte surse, inclusiv proiecte cu finanțare externă, potrivit prevederilor legale în vigoare.

(3) Elevii implicați în acțiuni de tip bullying, ca victime, ca agresori sau ca martori, pot beneficia de programe de intervenție /consiliere, finanțate de la bugetul de stat, prin UAT pe raza căruia funcționează unitatea de învățământ, sau prin programe/proiecte cu finanțare externă, în conformitate cu precizările strategiilor naționale sectoriale din domeniul educației.

(4) Părinții elevilor implicați în acțiuni de tip bullying, ca victime, ca agresori sau ca martori, vor beneficia de programe de intervenție /consiliere, finanțate prin programe/proiecte cu finanțare externă accesate de UAT, pe raza căruia funcționează unitatea de învățământ, în conformitate cu precizările strategiilor naționale sectoriale din domeniul educației.

(5) Părinții elevilor din clasele/ grupele din unitățile de învățământ în care au fost înregistrate acțiuni de tip bullying vor fi incluși, cu prioritate, în programe de informare și conștientizare în domeniul identificării și combaterii bullyingului, ca formă a violenței manifestate în mediul școlar, în conformitate cu precizările strategiilor naționale sectoriale din domeniul educației.

Art.8 (1) Sumele necesare organizării programelor de formare, programelor de consiliere sau a programelor de informare/ conștientizare prevăzute la art. 8, provenind din bugetul de stat, se reflectă în bugetele locale ale unităților/ subdiviziunilor administrativ-teritoriale, la partea de venituri, cu ajutorul indicatorului 11.02.02, ”Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și municipiului București”.

(2) La partea de cheltuieli a bugetelor locale, din punct de vedere al clasificății funcționale a indicatorilor bugetelor locale, creditele bugetare destinate finanțării cheltuielilor determinate de implementarea programelor și proiectelor prevăzute la art. 8, sunt prevăzute la capitolul 65.02 ”Învățământ”, subcapitolul 65.02.11 ”Servicii auxiliare pentru educație”, paragraful 65.02.11.30 ”Alte servicii auxiliare”, în bugetul propriu al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale, pe codul de identificare fiscală al acesteia. Din punctul de vedere al clasificății economice a

indicatorilor, creditele bugetare destinate finanțării cheltuielilor determinate de implementarea programelor și proiectelor prevăzute la art. 8, se regăsesc la titlul 57 "Asistență socială", articolul 57.02 "Ajutoare sociale", alineatul 57.02.05 "Consiliere școlară".

(3) Sumele acordate unităților/ subdiviziunilor administrativ-teritoriale potrivit reglementărilor legale cu privire la serviciile integrate de asistență socială la nivelul UAT, rămase neutilizate la sfârșitul exercițiului bugetar, se regularizează cu bugetul de stat.

Art. 9 La nivel național, monitorizarea programelor de asigurare a unui mediu școlar sigur este realizată de Ministerul Educației și Cercetării, prin direcțiile responsabile de organizarea și desfășurarea procesului educațional la nivelul învățământului preuniversitar.

Art. 10 Anexele nr. 1-4 fac parte integrantă din prezentele norme metodologice.

Anexa nr. 1 Tipurile de acțiuni din categoria bullyingului, ca formă a violenței, manifestate în mediul școlar(în sensul prezentului act normativ)

- 3.1 Bullying elev-elev;
- 3.2 Bullying elev-profesor;
- 3.3 Bullying profesor-elev;
- 3.4 Bullying părinte-elev, în spațiul școlii;
- 3.5 Bullying părinte-profesor, în spațiul școlii;
- 3.6 Bullying profesor - părinte, în spațiul școlii;

Nr. crt.	Tipuri de acțiuni din categoria bullyingului	Forme de bullying					
		Verbal	Emoțional/ nonverbal	Fizic	Relațional inclusiv sexual	Deposedare de lucruri	Electronic (cyber bullying)
	3.1. Bullying elev-elev	Apelative denigratoare, tachinare, insulte, poreclire, țipete, sarcasm, minciună, bârfă, amenințări verbale, șantaj, jigniri repetate referitoare la: trăsături fizice sau psihice, orientarea sexuală, dizabilitate, gen, religie, etnie, naționalitate; situația	Priviri/ gesturi amenințătoare repetate; intimidarea, gesturi de excludere, ignorare etc.	Lovire, bătaie, pus pedică, îmbâncire, plesnit, blocarea căii, înghesuire, împingere, agresiuni fizice diverse repetate etc.	Comportament e repetate de : respingere, subminare, excludere, izolare, ignorare, intimidare, agresiuni sexuale (hărțuire, atingere, avansuri etc.), comportament ironic, răspândirea de zvонuri malițioase, insulte în locuri publice etc.	Comportamente repetate de : cerere de bani, bunuri sau echipamente, însoțite de amenințări; furt; provocarea sau forțarea de a fura, ascunderea de lucruri, vandalism, distrugere, incendiere etc.	Mesaje repetate supărătoare , amenințatoare, insultătoare , obscene, filmări/imagini/ mesaje denigratoare la telefon, computer; ridiculizarea a unui elev prin crearea unui profil sau a unui blog fals, conținând informații

		socioeconomică etc.					umiltoare; publicarea online a unor videoclipuri sau poze personale fără acordul persoanei în cauză etc.
3.2. Bullying elev-profesor	Apelative denigratoare, tachinare, insulte, poreclire, țipete, sarcasm, minciună, bârfă, amenințări verbale, șantaj, jigniri repetate referitoare la: trăsături fizice sau psihice, orientarea sexuală, dizabilitate, gen, religie, etnie, naționalitate; situația socioeconomică etc.	Priviri/gesturi amenințătoare repetate; intimidarea, gesturi de ignorare etc.	Lovire, îmbâncire, împingere, agresiuni fizice diverse repetate etc.	Comportamente repetate de : subminare, ignorare, intimidare, agresiuni sexuale, comportament ironic, răspândirea de zvonuri malițioase, insulte în locuri publice etc.	Comportamente repetate de furt; ascunderea de lucruri, vandalism, distrugere, incendiere etc.	Mesaje repetate supărătoare, amenințări, insultătoare, obscene, filmări/imagini/mesaje denigratoare la telefon, computer; ridiculizarea a unui elev prin crearea unui profil sau a unui blog fals, conținând informații umiltoare; publicarea online a unor videoclipuri sau poze	

							personale fără acordul persoanei în cauză etc.
	3.3. Bullying profesor- elev	Apelative denigratoare, tachinare, insulte, poreclire, țipete, sarcasm, minciună, bârfă, amenințări verbale, șantaj, jigniri repetate referitoare la: trăsături fizice sau psihice, orientarea sexuală, dizabilitate, gen, religie, etnie, naționalitate; situația socioeconomică etc.	Priviri/ gesturi amenințătoare repetate; intimidarea, gesturi de ignorare etc.	Lovire, bătaie, îmbâncire, plesnit, îngheșuire, împingere, agresiuni fizice diverse repetate etc.	Comportament e repetate de : respingere, excludere, izolare, ignorare, intimidare, agresiuni sexuale (hărțuire, atingere, avansuri etc.), comportament ironic, insulte în locuri publice etc.		Mesaje repetate supărătoare , amenințătoare, insultătoare , obscene, filmări/ima gini/mesaje denigratoar e la telefon, computer; ridiculizare a unui elev prin crearea unui profil sau a unui blog fals, conținând informații umilitoare; publicarea online a unor videoclipuri sau poze personale fără acordul persoanei în cauză etc.

	3.4. Bullying părinte-elev, în spațiul școlii	Apelative denigratoare, tachinare, insulte, poreclire, țipete, sarcasm, minciună, bârfă, amenințări verbale, șantaj, jigniri repetate referitoare la: trăsături fizice sau psihice, orientarea sexuală, dizabilitate, gen, religie, etnie, naționalitate; situația socioeconomică etc.	Priviri/gesturi amenințătoare repetate; intimidarea, gesturi de ignorare etc.	Lovire, bătaie, pus piedică, îmbâncire, plesnit, blocarea căii, îngheșuire, împingere, agresiuni fizice diverse repetate etc.	Comportamente repetate de : respingere, excludere, izolare, ignorare, intimidare, agresiuni sexuale; comportament ironic, răspândirea de zvonuri malițioase, insulte în locuri publice etc.		Mesaje repetate supărătoare , amenințatoare, insultătoare , obscene, filmări/imagini/mesaje denigratoare la telefon, computer; ridiculizare a unui elev prin crearea unui profil sau a unui blog fals, conținând informații umilitoare; publicarea online a unor videoclipuri sau poze personale fără acordul persoanei în cauză etc.
	3.5. Bullying părinte-profesor, în spațiul școlii	Apelative denigratoare, tachinare, insulte, poreclire, țipete,	Priviri/gesturi amenințătoare repetate; intimidarea etc.	Lovire, bătaie, îmbâncire, blocarea căii, agresiuni	Comportamente repetate de : respingere, subminare, ignorare, intimidare,	Comportamente repetate de : furt; vandalism, distrugere,	Mesaje repetate supărătoare , amenințatoare,

		sarcasm, minciună, bârfă, amenințări verbale, șantaj, jigniri repetate referitoare la: trăsături fizice sau psihice, orientarea sexuală, dizabilitate, gen, religie, etnie, naționalitate; situația socioeconomică etc.		fizice diverse repetate etc.	agresiuni sexuale (hărțuire, atingere, avansuri etc.), comportament ironic, răspândirea de zvonuri malițioase, insulte în locuri publice etc.	incendiere etc.	insultătoare, obscene, filmări/imagini/mesaje denigratoare la telefon, computer; ridiculizare a unui elev prin crearea unui profil sau a unui blog fals, conținând informații umilitoare; publicarea online a unor videoclipuri sau poze personale fără acordul persoanei în cauză etc.
	3.6. Bullying profesor-părinte, în spațiul școlii						

Notă

Situațiile de bullying manifestate în spațiul școlii, între angajați ai unității de învățământ, din categoria personal nedidactic și didactic auxiliar și orice alte categorii menționate, vor fi asimilate aceluia în care sunt implicați profesorii.

Anexa nr. 2 - Tipurile de intervenție în cazul bullyingului, ca formă a violenței psihologice, manifestate în mediul educațional

Nr. crt.	Tipurile de intervenție în cazul bullyingului	
1	Intervenție specifică la nivel de caz- victimă, agresor, martor	<ul style="list-style-type: none"> - Identificarea timpurie a elevilor cu potențial violent și a cauzelor care pot determina manifestări de tip bullying a acestora, prin implicarea cadrelor didactice și a personalului specializat (consilieri școlari, psihologi, asistenți sociali, mediatori) și a familiei; - Valorificarea intereselor, aptitudinilor și capacității elevilor prin diferite activități școlare și extrascolare pentru a preveni manifestări problematice/de tip bullying (sportive, artistice etc.); - Implicarea Consiliului Național al Elevilor în proiectarea și derularea activităților de prevenire și reducere a manifestărilor de tip bullying;
2	Intervenție extinsă - familie, clasă de elevi, grup	<ul style="list-style-type: none"> - Colaborarea cu Federația Națională a Părinților din Învățământul Preuniversitar și informarea părinților cu privire la serviciile pe care le poate oferi școala în scopul prevenirii acțiunilor de tip bullying și ameliorării relațiilor părinți-copii (consiliere, asistență psihologică, mediere); implicarea în astfel de activități a personalului specializat (consilieri școlari, psihologi); - Colaborarea școlii cu familiile elevilor cu potențial violent pentru a găsi și aplica soluțiile pentru prevenirea bullying-ului; - Identificarea unor părinți-resursă care să se implice în activitățile de prevenire; - Inițierea unor programe destinate părinților, centrate pe constientizarea, informarea și formarea cu privire la dificultățile de adaptare a copiilor la mediul școlar și la diferite aspecte ale acțiunilor de tip bullying (forme, cauze, modalități de prevenire, parteneri); - Semnalarea de către școală a cazurilor de familii

		<p>cu un comportament violent față de copii; colaborarea școlii cu instituții cu responsabilități în acest domeniu, precum Autoritatea Tutelară, Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, poliție.</p>
3.	Intervenție extinsă la nivel de unitate de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> - Includerea, pe agenda întâlnirilor formale ale școlii (Consiliul de administrație, Consiliul profesoral, Consiliul elevilor, Comitetul de părinți), a unor teme legate de acțiunile de tip bullying, care să aibă ca scop constientizarea dimensiunii fenomenului și analiza formelor, a actorilor și a cauzele situațiilor de la nivelul instituției respective; - Elaborarea unor strategii coerente de prevenție, care să fie fundamentate pe diagnoza situației existente și să fie incluse în planul de dezvoltare instituțională; inițierea unor programe care să răspundă unor situații specifice unității de învățământ respective (identificarea riscurilor în contextul concret al școlii , a actorilor cu potențial violent sau cu risc de a deveni victimă), cu implicarea activă a elevilor ca actori și ca parteneri cheie; - Transformarea regulamentului intern, specific fiecărei școli, din instrument formal în mijloc real de prevenire, prin: <ul style="list-style-type: none"> definirea clară și funcțională a criteriilor de disciplină școlară și de conduită în școală a tuturor actorilor școlari (elevi, profesori); adaptarea prevederilor la contextul specific în care funcționează instituția; consultarea tuturor actorilor de la nivelul școlii (elevi, cadre didactice, părinți) în definirea și aplicarea prevederilor acestuia; operaționalizarea conținutului la nivelul activității didactice concrete, prin negocieri directe între profesor și elevi; - Inițierea la nivelul școlii și/sau al inspectoratului școlar a unor structuri cu rol de

		<p>mediere care să contribuie la identificarea surselor de conflict; aceste structuri/ grupuri de inițiativă ar trebui să fie formate dintr-un nucleu de elevi, cadre didactice și părinți; astfel de structuri pot fi coordonate de personal specializat (profesori consilieri școlari, asistenți sociali, psihologi) și pot iniția și derula programe de prevenire a bullying-ului împreună cu parteneri de la nivelul comunității (ONG-uri, poliția de proximitate, autorități locale);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dezbateră, în timpul orelor de consiliere și orientare/dirigenție, a situațiilor de tip bullying petrecute în școală sau în vecinătatea acesteia și încurajarea exprimării opiniei elevilor privind aceste situații și posibile căi de soluționare; - Valorificarea temelor relevante pentru problematica bullying-ului, care se regăsesc în curriculumul diferitelor discipline școlare (drepturile și îndatoririle individului, libertate și normă/regulă de comportament, decizie și consecințele deciziilor, abilități sociale etc.), prin utilizarea unor strategii activ-participative (studiu de caz, joc de rol, analiză critică a mesajelor audio-vizuale de tip bullying, problematizare etc.), care să conducă la constientizarea și dezvoltarea unei atitudini critice a elevilor față de problematica bullying-ului. - Derularea unor programe și activități extra școlare pe tema combaterii bullying-ului (de exemplu: săptămâna anti-bullying; jocuri, concursuri și expoziții tematice; întâlniri cu specialiști care să prezinte în mod interactiv teme legate de bullying, la care să participe elevi, cadre didactice și părinți).
4	Intervenție extinsă la nivel comunitar- UAT	<ul style="list-style-type: none"> - Inițierea unor programe de sensibilizare a comunității privind fenomenul de bullying școlar (instituții responsabile: inspectoratele școlare, Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adoptții, poliție, primărie, ONG-uri).

		<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea unor programe de prevenire a bullyingului școlar (cu susținerea financiară și/sau logistică din partea UAT, a inspectoratelor școlare, a ONG-urilor, a poliției comunitare ș.a.). - Dezvoltarea de parteneriate ale școlii cu alte instituții la nivel local – poliție, jandarmerie, autorități locale, ONG – uri etc. – pentru siguranța deplasării elevilor și pentru crearea unei vecinătăți lipsite de pericole privind integritatea fizică și psihologică a elevilor.
5	Intervenție extinsă la nivel național	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea, în cadrul ofertei naționale de curriculum la decizia școlii, a unor module integrate unor programe școlare, centrate pe prevenția bullyingului (instituții responsabile: Ministerul Educației și Cercetării). - Redimensionarea elementului educativ în abordarea curriculară prin accentuarea dimensiunii sociale și psihologice a managementului clasei; - Organizarea de campanii sociale, prin utilizarea diferitelor canale de comunicare publică, în scopul constientizării fenomenului de bullying (instituții responsabile: Ministerul Educației și Cercetării în colaborare cu Ministerul de Interne, , ONG-uri); - Implementarea unui sistem de monitorizare la nivel național a fenomenelor de bullying în școală, care implică următoarele aspecte: elaborarea unei metodologii de colectare a informațiilor, definirea criteriilor de identificare și standardizarea lor, construirea unei baze de date etc.; - Stimularea cooperării inter-instituționale și implicarea societății civile în inițierea, derularea, monitorizarea și evaluarea unor programe anti-bullying la nivel național (instituții responsabile: Ministerul Educației și Cercetării) - Includerea unor teme privind bullyingul școlar în programele de formare continuă a cadrelor didactice (instituții responsabile: Ministerul Educației și Cercetării, furnizori de formare). - Diversificarea programelor de asistență socială adresate familiilor dezavantajate din punct de

		vedere socioeconomic, categorie care prezintă un risc accentuat în manifestarea unor comportamente violente ale copiilor (instituții responsabile: Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, organizații nonguvernamentale).
--	--	--

Anexa nr. 3 - Procedura operațională privind intervenția în cazul unei situații de violență psihologică – bullying manifestate la nivelul unității de învățământ

Prezenta procedură operaționalizează intervenția în cazul sesizării, semnalării sau manifestării unei situații de bullying la nivelul unității de învățământ, stabilind: etape de intervenție, responsabilități, rezultate.

Etapa 1. Raportarea situației de bullying

1. O situație de bullying poate să implice diferiți actori școlari, în rol de agresor, de victimă, respectiv de martor: elevi, cadre didactice, părinți, alte categorii de personal al școlii, persoane din afara școlii.
2. Raportarea unei situații de bullying poate fi realizată de către diferite persoane, implicate direct în caz sau martore la acesta, atât cu asumarea identității, cât și anonim.
3. Sesizarea/raportarea unei situații de bullying poate fi realizată către conducerea unității de învățământ sau către alți actori școlari sau structuri cu rol în acest domeniu (ex. învățător/diriginte, consilierul școlar, cadrul didactic de serviciu pe școală, membri ai Comisiei pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar, linia europeană de asistență pentru copii 116 111, alte entități cu responsabilități în domeniu).

Etapa 2. Investigarea situației de bullying raportate

- 1 Situația de bullying raportată va fi investigată pentru a se stabili: măsura în care se identifică un comportament de bullying real (despre ce?), actorii implicați (cine?), formele de manifestare (cum?), contextul de manifestare (unde și când?), cauze generatoare (de ce?), soluții posibile de rezolvare (pentru ce?).
2. Echipa care va investiga o situație de bullying va include, după caz: diriginte/învățător/educatoare la clasa asociată cu situația de bullying, consilierul școlar, directorul/directorul adjunct (al) școlii, 1-2 membri ai Comisiei pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar, reprezentant al poliției.
3. Atitudinea echipei care investighează situația de bullying trebuie să fie una de mediere, calmă, constructivă, de susținere, cu rol de identificare a tuturor aspectelor cazului, și nu de sancționare. Toate demersurile de investigare vor fi realizate cu respectarea drepturilor tuturor celor direct implicați în situația analizată. Persoanele care nu sunt implicate direct (elevi, profesori, părinți etc.) pot oferi informații utile, cu respectarea drepturilor și a confidențialității.
4. Metodele de investigare a situației de bullying variază, de la caz la caz: discuții de grup cu colectivul de preșcolari/elevi în cadrul căruia s-a manifestat situația de bullying, interviuri individuale cu cei direct implicați în caz și/sau cu martori, observarea unor contexte de manifestare.

5. Discuțiile și interviurile sunt organizate în spațiul școlar, în clasă sau în afara acesteia, în funcție de situație.
6. Dovezile care pot fi colectate în demersul de investigare a unei situații de bullying (rapoarte, înregistrări etc.) trebuie să fie păstrate în conformitate cu legislația în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal.

Etapa 3. Intervenții pentru rezolvarea situației de bullying raportate

3.1. Situație de bullying în care sunt implicați elevi

1. Cadrul didactic (învățător/diriginte) va organiza, cu sprijinul consilierului școlar, discuții cu colectivul de elevi, cu rol de conștientizare a efectelor negative a acestui comportament și de promovare a unui climat școlar pozitiv, constructiv, sentimentului de solidaritate între elevi, cu scopul de a face intolerabil comportamentul abuziv.
2. Cadrul didactic (învățător/diriginte) va purta discuții cu elevii direct implicați în situația de bullying. Acestora li se va explica clar modul în care situația de bullying a încălcat regulile unui climat școlar sănătos și a adus prejudicii stării de bine a elevilor în mediul școlar.
3. Vor fi contactați părinții acestora (atât cei ai elevului victimă, cât și cei ai elevului agresor) și vor fi invitați la o discuție, pentru a analiza situația și pentru a realiza, de comun acord, un plan de consiliere psihopedagogică pentru copii.
4. Consilierul școlar va elabora și aplica măsuri de consiliere individuală a elevilor direct implicați în situația de bullying.
5. În vederea soluționării situației de bullying, la nivelul unității de învățământ, după caz, sunt implicați membrii Comisiei pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar.
6. Dacă situația de bullying este gravă, conducerea unității de învățământ va anunța alte instituții/entități cu atribuții și responsabilități în domeniu : Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Poliția (în cazul în care s-a produs o infracțiune).
7. În vederea soluționării situației de bullying, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) care a primit sesizarea are următoarele atribuții:
  - Se informează cu privire la situația sesizată, cu sprijinul actorilor școlari de la nivelul unității de învățământ.
  - Propune introducerea elevului victimă / elevului agresor într-un program de consiliere, cu acordul părinților acestora.
  - Dacă părinții nu comunică cu reprezentanții DGASPC, atunci se face anchetă în teren, la locuința acestora prin *Serviciul abuzuri* din structura DGASPC.
  - Reprezentanții DGASPC au rol de mediere a relației școală - părinți, acolo unde este necesară această mediere.
Cazul este monitorizat în temeiul prevederilor Legii nr. 272/2004, cu modificările și completările ulterioare;
8. În vederea soluționării situației de bullying, secția/structura de poliție care a primit sesizarea are următoarele atribuții:

- Realizează activități de informare preventivă la nivelul unității de învățământ, pentru a preveni extinderea unor fapte similare.
- Propune și aplică măsuri ameliorative, mai ales în cazurile în care situațiile de bullying implică și persoane din afara școlii sau se manifestă în afara școlii.
- În cazul în care intervenția este realizată de Poliția de Proximitate, aceasta acționează conform prevederilor Codului Penal și ale Codului de Procedură Penală, coroborate cu alte dispoziții relevante.
- Pentru minorul cu vârsta mai mică de 14 ani, structurile de poliție anunță obligatoriu DGASPC.

9. Părinții elevilor direct implicați în situația de bullying vor beneficia, după caz, de activități de consiliere organizate de consilierul școlar. De asemenea, părinții copilului care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal au obligația de a participa la ședințele de consiliere efectuate de către DGASPC, în baza unui program personalizat de consiliere psihologică (art. 73 alin 4 din Legea nr. 272/2004 republicată).

3.2. Situație de bullying în care sunt implicate cadre didactice

Directorul unității de învățământ convoacă Comisa de disciplină, care, în urma analizei cazului, va propune o soluție de rezolvare, ce va fi supusă dezbaterii, la nivelul Consiliului profesoral, și, după dezbaterea din Consiliul profesoral, va fi supusă aprobării Consiliului de administrație al unității de învățământ.

Anexa nr. 4 Principiile care trebuie respectate în analiza unui caz cu suspiciune de bullying, semnalat/declarat la nivelul unității de învățământ, și în luarea deciziei de confirmare/infirmare drept caz de bullying

Principiul 1. BULLYNGUL - PROBLEMĂ RELAȚIONALĂ

Bullyingul - problemă în relația agresor-victimă, ca manifestare de putere, care are ca finalități intimidarea victimei și/sau o satisfacție de moment;

Problemele relaționale necesită soluții relaționale;

Relaționare înseamnă soluții pentru toți cei implicați în bullying;

Relațiile pozitive ale copiilor depind de cele pozitive cu adulții;

Promovarea relațiilor pozitive în întreaga școală, îmbunătățirea climatului școlar și promovarea unui mediu de învățare favorabil;

Implementarea strategiilor de educare, prevenire și combaterea intimidării și a comportamentelor de tip bullying;

Dezvoltarea de soluții pozitive pentru prevenirea și abordarea bullyingului.

Principiul 2. CONSTRUIREA UNUI CLIMAT ȘCOLAR SIGUR ȘI ECHILIBRAT

Respectarea interesului superior al copilului în toate acțiunile și deciziile care îl privesc pe acesta;

Munca în echipă multidisciplinară, în rețea interinstituțională și în parteneriat cu familia;

Asigurarea și facilitarea accesului la servicii de sprijin și de specialitate pentru toți copiii din familiile celor implicați în situații de bullying (victime, martori, frații victimei);

Nediscriminarea, conform căruia fiecărui copil trebuie să i se asigure respectarea tuturor drepturilor, fără deosebire, rasă, culoare, sex, limbă, religie etc.

Principiul 3. ADAPTAREA INTERVENȚIEI ÎN BULLYING, ÎN FUNCȚIE DE NIVELUL DE DEZVOLTARE AL COPIILOR/ELEVILOR

Intensitatea intervențiilor în soluționarea situațiilor de bullying variază în funcție de persoanele implicate, de nevoile și de nivelul de dezvoltare ale acestora;

Problemele de bullying apar atât în gânduri, cât și în interiorizarea comportamentelor;

Educarea și dezvoltarea conștientizării cu privire la intimidare, importanța relațiilor sănătoase și conștientizare de sine în relațiile cu ceilalți;

Oferirea de suport și intervenții de specialitate, bazate pe empatie, respect și reziliență;

Dezvoltarea conștientizării problemelor de intimidare la școală;

Respectarea confidențialității și a normelor deontologice profesionale, fără prejudicierea activității de semnalare a situațiilor de violență sau a activității de instrumentare a cazurilor.

Principiul 4. ABORDAREA SISTEMICĂ A INTERVENȚIEI ÎN BULLYING

Succesul intervențiilor depinde de schimbările ce pot fi inițiate, integrat, în sălile de clasă, în climatul școlar, grupurile de colegi, personalul școlar, administrație, părinți / tutori și comunități;

Adulții modelează și sprijină relațiile sănătoase pentru copii și adolescenți;

Colegii sunt cheia dinamicii și soluționării situațiilor de bullying.

Adulții, ca modele comportamentale pentru copii, trebuie să conștientizeze influența propriului comportament - trebuie să conducă prin exemplu și să se abțină să-și folosească puterea în mod agresiv.

Adulții sunt responsabili pentru promovarea interacțiunilor sigure, implicate și incluzive între copii;

Consolidarea atitudinilor care sunt incompatibile cu bullyingul, cu accent pe incluziune, acceptare și respect;

Promovarea relațiilor de respect și comuniune școlară, bazate pe încurajarea incluziunii școlare.

Principiul 5. LEADERSHIPUL - FUNDAMENT PENTRU SCHIMBAREA SISTEMELOR

Conducerea școlii sprijină programele de prevenție și intervenție;

Sprijinul consiliului profesoral este esențial în furnizarea și susținerea programelor anti-bullying cu accent pe echilibrul relațional;

Construirea responsabilității sociale și comunicarea deschisă, bazată pe încredere;

Adulții sunt importanți în promovarea echilibrului relațional.

Adulții sunt responsabili pentru starea de bine a copiilor.

Principiul 6. BULLYINGUL - PROBLEMĂ DE SĂNĂTATE PUBLICĂ

Bullyingul constituie o problemă de sănătate publică la nivel național.

Dezvoltarea de soluții pozitive pentru prevenirea și abordarea bullyingului, precum:

- managementul furiei și al stresului, managementul timpului, ajustarea la stres, controlul impulsurilor, relaxarea etc.
- conștiința socială, empatia, ascultarea, activarea și aprecierea individuală sau a diferitelor grupuri etc;
- managementul conflictelor, rezistența la influența grupului de prieteni, lucrul în echipă, motivație etc.